

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
SLUŽBA ZA ODNOS Z JAVNOSTMI IN PROMOCIJO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 91 63
F: 01 478 90 13
E: pr.mko@gov.si
www.mko.gov.si

UKOM
predlagam.vladi@gov.si

Številka: 0913-65/2013/4
Datum: 18. 6. 2013

Zadeva: Predlog 4578-202: Predlagam povratnost steklenih embalaž
Zveza: e-pošta, z dne 7. 6. 2013 (Številka: 092-202/2013/1)

Spoštovani,

v nadaljevanju vam posredujemo odgovor na Predlog 4578-202: Predlagam povratnost steklenih embalaž.

PREDLOG

Predlagam da se sprejme zakon ki bi obvezoval vse proizvajalce in trgovine, da morajo sprejeti nazaj prazne steklene kozarce za vlaganje, steklenice in ostalo stekleno embalažo, ki bi jih nato ponovno uporabili za polnjenje. Predlagam tudi da se prepove uporaba plastičnih-PVC plasten in vrečk v Sloveniji ali pa da se plastične embalaže obdavči tako bi tudi firme, ki proizvajajo sokove in druge pijače, hrano prisilili v uporabo steklenih kozarcev, steklenic, posledično bi bilo okolje občutno manj onesnaženo, saj je sedaj v naravi, rekah, jezerih, morju itd..., že vse polno plastičnih embalaž. Pa tudi v naravi in na odpadkih ki so že občutno prepolni in jih je preveč bi bilo občutno manj odpadkov ker ne bi bilo plastičnih embalaž in steklene proizvode bi morale jemati trgovine in firme nazaj in jih ponovno reciklirali in uporabili na primer za nove steklenice itd... saj če se vsi že tako zavzemamo za naš planet je že skrajni čas da kaj tudi ukrenemo glede tega da ne bomo kmalu živeli med smetmi oziroma že živimo med smetmi. Pa ne se spet izgovarjat na obstoječe zakone kar vam gre najbolj od rok.

ODGOVOR

Ravnanje z embalažo in odpadno embalažo določa Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo. S to uredbo so v naš pravni red prenesene zahteve evropske Direktive 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži. Ravnanje z embalažo in odpadno embalažo, kamor spadajo tudi v pobudi omenjeni prazni stekleni kozarci za vlaganje, steklenice, platenke in vrečke, je v Sloveniji urejeno na podlagi načela razširjene odgovornosti proizvajalca. **To pomeni, da so proizvajalci embalaže oz. embaliranega blaga (sem štejemo tudi uvoznike iz tretjih držav in pridobitelje iz držav članic EU) odgovorni za vzpostavitev sistema ravnanja z odpadno embalažo, ki nastane zaradi uporabe embaliranega izdelka in za financiranje tega sistema.** Sistem deluje od leta 2004. Proizvajalci morajo zagotoviti in financirati sistem ravnanja z vso odpadno embalažo, ki nastaja v Sloveniji, tako v gospodinjstvih kot zaradi izvajanja proizvodne ali storitvene dejavnosti ter izvajanja del v kmetijstvu, gozdarstvu, ribištvu in prometu. Proizvajalci svoje obveznosti glede ravnanja z odpadno embalažo izpolnjujejo tako, da so vključeni v skupni sistem ravnanja z odpadno embalažo ene od petih družb za ravnanje z odpadno embalažo (DROE). V ta namen DROE plačajo t.i. embalažnino, ki je odvisna od količine embalaže, ki jo dajo letno v promet v Sloveniji in od vrste embalažnega materiala. Višino embalažnine, ki mora zadoščati za kritje vseh stroškov, ki nastanejo pri ravnanju z odpadno embalažo, razen stroškov izvajalca občinske javne službe zbiranja komunalnih

odpadkov (komunalno podjetje) zaradi ločenega zbiranja odpadne embalaže, določi DROE. Poleg tega morajo proizvajalci embalaže oz. embaliranega blaga plačevati tudi okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže v skladu z Uredbo o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže. Za embalažo, izdelano iz polivinil klorida (PVC) ali polimerov iz drugih halogeniranih olefinov, se od leta 2011 dalje plačuje 1.500-krat višja okoljska dajatev kot za ostale vrste embalaže. Hkrati se za embalažo, ki je narejena iz biološko razgradljivih snovi (biološko razgradljiva plastika, papir...), plačuje 10-krat nižja okoljska dajatev kot za ostale vrste embalaže. V ceni embaliranih izdelkov je tako že vračunan strošek ravnanja z odpadno embalažo, razen omenjenih stroškov komunalnih podjetij zaradi ločenega zbiranja, in strošek okoljske dajatve.

V zakonodaji je proizvajalcem dana spodbuda za uvedbo vračljive embalaže, saj jim za takšno embalažo ni potrebno plačevati niti embalažnine niti okoljske dajatve vsakič, ko jo dajo v promet, vendar pa je odločitev o uvedbi vračljive embalaže na strani vsakega posameznega proizvajalca. Od proizvajalcev namreč ni mogoče zahtevati, da za vso embalažo zagotovijo povratnost, oz. jo ponovno uporabijo za embaliranje svojih izdelkov. Tega še zlasti ni mogoče zahtevati v primeru embalaže prehrambenih izdelkov, kjer bi bilo treba za zagotovitev preskrbe trga z varnimi in neoporečnimi živili uvesti zahtevne sisteme čiščenja in kontrole vrnjene embalaže, za katere bi se porabile ogromne količine (pitne) vode in energije, kar prav zagotovo ne bi prispevalo k varovanju naravnih virov in varstvu okolja na splošno. Sicer pa so Trgovinska zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij ter Turistično gostinska zbornica Slovenije marca 2013 sprejele Uzance pri vračanju in prevzemanju vračljive embalaže, ki so nadomestile Uzance iz leta 2000, katerih namen je zagotoviti čim hitrejšo obračanje vračljive embalaže in nemoten proizvodni ter prodajni proces, poenotenje kavcijskih vrednosti istovrstne vračljive embalaže različnih dobaviteljev, čim manjše stroške na enoto proizvoda, varovanje okolja pred škodljivimi posledicami nenadzorovanega odlaganja embalaže in zaščita potrošnika.

Odmetavanje odpadkov v naravno okolje je v Sloveniji že vrsto let prepovedano. Premalo se tudi zavedamo, da embalaža, ki je ne potrebujemo več, ne sodi med mešane komunalne odpadke, ampak lahko sami poskrbimo za to, da ne bi končala na odlagališču. V ta namen smo že pred več kot 10 leti uvedli sistem ločenega zbiranja odpadkov na izvoru – to je na mestu nastajanja odpadka. Potrošnike (gospodinjstva) se spodbuja, da odpadno embalažo odvržejo v zabojnik za ločeno zbiranje odpadne embalaže v zbiralnici ločenih frakcij (t.i. ekološki otok), v marsikateri občini pa je že uveden tudi sistem pobiranja odpadne embalaže »od vrat do vrat«. Kljub temu pa v naravnem okolju še vedno najdemo odpadke - ne samo odpadno embalažo, ampak tudi gradbene odpadke, izrabljene gume, odpadno električno in elektronsko opremo, izrabljena motorna vozila..., in to kljub temu, da je nekatere od njih možno vrniti tudi na prodajnih mestih.

Odpadki, odvrženi v naravno okolje, ne odražajo okoljske ozaveščenosti proizvajalcev izdelkov, ampak stopnjo okoljske zavesti končnih uporabnikov izdelkov – potrošnikov.

Mreža ekoloških otokov, ki so praviloma urejeni v stanovanjskih območjih, ob večjih trgovinah, trgovskih centrih, zdravstvenih domovih, bolnišnicah, šolah in vrtcih, skupaj s sistemom pobiranja odpadne embalaže »od vrat do vrat«, predstavlja za končne uporabnike prijazen način ločenega zbiranja, ki od posameznika ne zahteva prevelikega napora, uvedba dodatnega sistema zbiranja odpadne embalaže pri trgovcih, pa se zaenkrat ne načrtuje. Glede na to, da je večina odpadne embalaže, ki nastaja v gospodinjstvih, iz plastike, kovin, stekla ali papirja, smatramo, da ločeno zbiranje odpadne embalaže ne bi smelo povzročati večjih težav. Verjetno je težja sama odločitev vsakega posameznika o tem, da bo odpadke ločeno zbiral in jih kot take tudi prepuščal. Ključen korak k družbi recikliranja, ki tudi proizvaja manj odpadkov, je odgovorno potrošništvo ter ločeno zbiranje odpadkov. Zavedamo se, da je uspešnost sistema ločenega zbiranja odpadkov odvisna od pripravljenosti končnih uporabnikov za ločeno zbiranje. Z namenom ozaveščanja prebivalcev o varstvu okolja, tudi o ravnanju z odpadki na trajnosten in okolju prijazen način, je v preteklih letih takratno Ministrstvo za okolje in prostor izdalo kar nekaj publikacij, med drugim »Vzemite manj. Imejte več. Zbirka namigov za neškodljivo življenje.«, »YouthXChange - izobraževalni priročnik za odgovorno potrošnjo« in »Imate moč. Pokažite še modrost.« Vse publikacije so dostopne tudi na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo in okolje. Prav tako večina komunalnih podjetij obvešča povzročitelje o pomenu in ciljih ločenega zbiranja, za gospodinjstva pa redno pripravljajo navodila oz. brošure o pravilnem ločenem zbiranju odpadkov.

Direktiva 94/62/ES tudi določa, da države članice na svojem ozemlju ne ovirajo dajanja v promet embalaže, ki izpolnjuje določbe te direktive. Embalaža se v Sloveniji tako lahko da v promet samo, če izpolnjuje zahteve glede izdelave in sestave embalaže ter njene primernosti za ponovno uporabo in predelavo, vključno z recikliranjem, kot so, na podlagi zahtev Direktive 94/62/ES, določene v Uredbi. Izpolnjevanje teh zahtev se dokazuje z izjavo o skladnosti, ki mora biti pripravljena v skladu z veljavnimi standardi (SIST EN). Hkrati se v skladu z zakonodajo EU šteje, da tudi proizvodi, ki se zakonito tržijo v drugih državah članicah EU in Evropskega gospodarskega prostora ter Turčije, če so proizvedeni v skladu z njihovo nacionalno zakonodajo, ki zagotavlja enakovredno raven varovanja javnega interesa, izpolnjujejo zahteve iz te Uredbe in se zato lahko dajo na trg v Sloveniji. Te določbe je treba še posebej pozorno upoštevati pri načrtovanju katerihkoli ukrepov, s katerimi bi prepovedali posamezne proizvode izključno v Sloveniji – npr. plastične - PVC platenke in vrečke, kot se predlaga. **Ker bi se takšna prepoved izrecno nanašala na proizvode, ki jih dovoljuje Direktiva 94/62/ES, in se zakonito tržijo v omenjenih državah, bi njena uveljavitev posledično predstavljala kršitev zakonodaje EU.**

S prepovedjo prodaje določenih izdelkov ne bi dosegli dviga okoljske ozaveščenosti potrošnikov. To je mogoče samo s stalnim izobraževanjem in ozaveščanjem, ki vodi k proaktivnemu razmišljanju vsakega posameznika. Čisto okolje mora postati vrednota vsakega posameznika. Zavedajmo se, da lahko vsak posameznik z majhnimi dejanji prispeva svoj delež k varovanju okolja. Če namreč vsak posameznik naredi majhno dejanje, skupaj za varovanje okolja naredimo veliko.

Na podlagi navedenega ugotavljamo, da je vsebina predloga že urejena v slovenski zakonodaji.

S spoštovanjem,

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje